

Stygomis išgroti rūpesčiai...

7 klasės moksleivių
Nedos ir Evelinos Petrūnaičių
pokalbis su kanklių mokytoja,
prof. dr. Vida Palubinskiene.

Miela mokytoja, kodėl Jūs pasirinkote muziką, o ne sportą ar literatūrą?

Aš muzikos nepasirinkau – muzika pasirinko mane. Aš kilusi iš vidurio kaimo, iš Šakių rajono. Kartą mano tėvų namuose vyko krikštynos, ten grojo muzikantas. Man tuomet buvo du metukai, tai pasodino mane

priekyje, ir aš pirštu dirigavau jam. Tada visi nutarė, kad būsiu muzikantė. Bet nepagalvojo, kad artimiausia muzikos mokykla buvo už 30 kilometrų!

Kai man buvo aštuoneri metai, mano vyriausia sesuo dirbo Šakiuose, ji mane ir nuvežė į muzikos mokyklą. Išlaikiau egzaminus ir įstojau į fortepijono klasę. Mano pirmasis instrumentas buvo fortepionas.

Pradėjusi lankyti muzikos mokyklą persikraustėte į miestą?

Nuo septynerių metų gyvenau internate su dešimtokėmis, – gal kokių penkiolika mergaičių vienam kambary gyvenom. Kitaip nebuvo kur gyventi... Paskui mane priėmė sesuo, gyvenome viename kambaryje. Savaitę mokiausi vidurinėje mokykloje, o savaitgalį važiuodavau namo, į savo kaimą... Sekmadienio vakare – vėl atgal. Kai baigiau septynmetę muzikos mokyklą, kaip ir daugelis vaikų, sakiau: uždengsiu pianino dangtį ir gyvenime nebeatidengsiu!

Pianiną uždariau baigdama devintą klasę mokykloje. O pianinas mano buvo senoviškas, gamintas Berlyne, pirktas iš muzikos mokyklos už 200 rublių. (Jį vis dar turiu savo sodyboje, ir, nors jau nebeveikia, kaip baldas jis yra be galo gražus.)

Ir kaip, vistik, pasirinkote muziką? Ar nebuvo minčių pasirinkti kažką kito?

Ne, nebuvo tokių minčių. Nors dar viena specialybė visą laiką domino – medicina. Jei nebūčiau muzikantė, tai būčiau medikė, o jeigu nebūčiau medikė – būčiau kriminalistė!

Kaip toliau sekėsi su muzika? Vasarą nuvažavau pas draugę į Šiaulius ir... susitinkau savo kaimo kaimynų berniukus, – o jie atvažiavę į konservatoriją stoti! Sako: „Vida, klausyk, gal gali mums kompaniją palaikyti? Einam kartu į stojamuosius egzaminus.“ Juodu buvo nebaigę jokios muzikos mokyklos, bet turėjo geras klausas, grojo akordeonais... Na, aš tai tokios mados kaip tas čigonas – už draugą galiu ir pasikart, ir sakau jiems: „Gerai, einam, na kas čia sunkaus...“ Nuėjome į konservatoriją, aš įstojau, o juodu – ne! Įstojau į dirigavimą. Įstoti įstojau, bet konservatorija tai Šiauliuose, o mano tėviškė – už Kauno... Tada pavyko persikelti mokslus į Kauną ir konservatoriją baigiau Kaune. Pradžioje – chorinį dirigavimą, o dar po metų baigiau ir kankles.

Ar įstojusi tikėjotės, kad dėstysite, kad dirbsite kanklių mokytoja?

Ne, apie tai negalvojau. Kai įstojau į kankles, labai garsus buvo „Lietuvos“ ansamblis. Ir kanklininkų siekiamybė buvo groti tame ansamblyje. Tai buvo didžiulė garbė. Ir mane draugai prišnekino stoti į kankles Muzikos akademijoje Vilniuje, kad galėčiau „Lietuvoje“ groti...

Tai dėl to ir pasirinkote kankles?

Taip. Nors dirigavimą irgi dar mokiausi, ir fortepioną toliau tęsiau, bet galvojau – eisiu į kankles, tai čia bus oi oi oi... Nesigailiu, kad mano kelias pasuko į kitą pusę. Į „Lietuvą“ aš nenuėjau, bet ir nesigailiu, nes dabar nei profesore, nei daktare nebūčiau, „brūžinčiau“ kanklytes iki pensijos. Žinoma, tais laikais „Lietuvos“ ansamblis daug pasaulio pamatė, bet ir aš pasaulio mačiau, nežinau ar jie daugiau, ar aš...

O kaip kilo idėja parašyti knygą?

Baigus Vytauto Didžiojo universitetą, apgyniau daktaro disertaciją. Medžiagą jai rinkau gal 20 ar daugiau metų, todėl man pasiūlė išleisti knygą, monografiją.

Pirmą savo straipsnį parašiau 1988 metais ir jis vadinosi „Pradžia“. Tai buvo labai simbolinis pavadinimas. Buvome įkūrę Kelmės kankliavimo kursus, aš buvau jų iniciatorė ir kursų vadovė, todėl manęs paprašė parašyti straipsnį į žurnalą „Liaudies kultūra“ apie pirmuosius kankliavimo kursus. Tada susidomėjau tradicinėmis kanklėmis ir ėmiau rašyti apie jas. Ir dabar dar rašau, gal jau paskutinę knygą, - jau užteks.

Kiek esate iš viso parašiusi knygų?

Reikėtų paskaičiuoti. Jeigu kalbėtumėme apie tas metodines knygas, kur mokoma groti, kur natos visokios įdėtos ir monografijos, tai būtų aštuonios: su bendraautoriais trys, mano vienos – keturios metodinės ir mokslinė monografija, o straipsnių – nežinau, internete jų yra apie 100.

Kaip jūs spėjate būti mokytoja muzikos mokykloje ir dėstyti universitete?

Buvo laikas, kai dirbau dar ir „Šviesos“ orkestre. Koncertai, repeticijos, paskaitos dieną ir po to dar pamokos mokykloje, dar etnomuzikos ansamblis Ūla... Ir šeima, ir vaikai, ir anūkai... Nežinau. Dar mamutė mano, atsimenu, sakydavo, kad kuo daugiau Vida užsiėmusi, tuo daugiau padaro. Jei turėsi per daug laiko, tai nieko nepadarysi. Jei turi daug planų, daug užduočių ir daug reikalų, jei veikla kažkiek keičiasi, yra nenuobodi, tada viską greitai susiplanuoji ir padarai.

Kiek laiko dirbate pedagoginį darbą?

Nuo 1972 vasario 16-osios esu mokytoja. Nuo tada, kai būdama devintoje klasėje, pradėjau dirbti muzikos mokytoja darželyje. Ir šiandien vis dar esu mokytoja.

Ar neatsibosta tokio pobūdžio darbas?

Daug kas sako, kad esu savo vietoje. Yra toks labai geras posakis: „Išsirink profesiją, kuri tau yra kaip hobis – nedirbsi nei vieną dieną.“ Kai einu į mokyklą ar į paskaitas, nejaučiu, kad einu į darbą. Tai matau kaip veiklą, kur reikia bendrauti, kuri

neatsibosta. Kad ir kartais kas nors ne taip sugroja ar truputį sunervina...

Kaip jūs sudominate kitus mokytiis groti kanklėmis?

Labai sudėtingas klausimas. Vaikams reikia instrumentus rodyti, ir groti reikia tokius kūrinius, kurie būtų gražūs vaikams. Kad gražiai skambėtų stygos, melodija, ir žiūrėk – kažkam iš tos vaikų kompanijos ir patiks kanklės. Kaip pirmokai sako: „Buvo koncertas darželyje ir buvo labai gražu, ir aš noriu išmokti taip

groti kanklėmis“. Viena mergaitė sakė, kad nori išmokti arfa groti, o kanklės yra arčiausiai arfos. Reikia propaguoti – iš kur vaikai gali žinoti ar jie nori groti kanklėmis, ar ne, jei nežino kaip tas instrumentas atrodo.

O daug vaikų nori groti kanklėmis? Ar būna daug pirmokų?

Didelio konkurso nebūna, bet nereikia ranką ištiesus ieškoti mokinių. Jei yra kelios laisvos vietos, vistiek kažkas savo noru užsirašo, o kitam pasiūlai.

Ar siūlytumėt jaunimui pasirinkti muziką kaip profesiją?

Reikėtų labai pagalvoti. Mokyti muzikos visą gyvenimą nuo mažumės yra labai sunku. Lietuvoje mokytojo atlyginimai maži, *prasimušti* iki atlikėjų (kad galėtų groti orkestruose, ansambliuose arba būti solistu) sugeba tik vienetai. Net įrašant savo albumą, turi ieškoti sponsorių. Kiek tų muzikantų reikia? Labai nedaug – visa niša yra užpildyta. Ne kiekvienas žmogus gali pakilti ir iki profesorių ar mokslų daktarų...

Ar muzika jums padeda, ar nuramina, kai būna sunku?

Taip. Nepriklauso kokiu instrumentu groji – visi padeda. Beja, kanklės ypatingai padeda, ypač nervus ramina. Pradedi groti ir po kažkiek laiko viskas praeina, net pamiršti visus savo rūpesčius ar bėdas. Jeigu mano knygas paskaitytumėt, – man teko užrašyti apie tai, kad, žmogui grojant, ypač styginiais, visos bėdos, nelaimės pradingsta. Grojimas – kaip vaistai nuo nervų. Visus rūpesčius tiesiog išgroji iš savęs...

Ačiū Jums už pokalbį, linkime gerų mokinių ir naujų knygų!

Projektinį darbą parengė
Vilniaus muzikos mokykla „Lyra“ 7 klasės
mokinės **Neda ir Evelina Petrūnaitės**
(muzikos istorijos dalyko mokytoja
Jolanta Vaišvilienė)